

Regeringen overser effektivt klimavirkemiddel

Regeringen satser på teknologispecifikke virkemidler, som vil gøre det svært at nå en hurtig og sikker udfasning af naturgas til rumvarme frem mod 2030. Teknologineutral CO₂-fortrængning er vejen frem.

Af Frank Rosager, direktør i Biogas Danmark

Regeringens første klimaudspil har stort fokus på at udfase naturgas både hos private forbrugere og i den kollektive varmforsyning.

Klimaudspillet omfatter betydelige midler i form af tilskud, der skal tilskynde forbrugerne til at droppe gasfyret og skifte til el-varmepumper eller fjernvarme. Der er også tilskud til betaling af omkostninger til frakobling fra gasnettet samt afgiftsfritagelse af el til varmepumper.

I en ny analyse, som EA Energianalyse har udført for Energifonden, "Roadmap for udfasning af naturgas til rumvarme", fremgår det tydeligt, at der kan sættes væsentlige spørgsmålstegn ved, om regeringens tilgang er den rette. Især hvis målet er en hurtig og sikker udfasning af naturgas til rumvarme frem mod 2030.

Kun halvdelen af gasfyrene skal skiftes inden 2030

Gasfyrenes levetid på 20 år betyder, at der udskiftes cirka fem procent om året. Det vil sige, at kun cirka halvdelen af gasfyrene står til udskiftning frem mod 2030.

Samtidig viser analysen fra EA Energianalyse, at forbrugerne har en kæmpe præference for at fortsætte med gas. Selv om forbrugerne kunne spare 10.000 kroner om året ved at skifte væk fra gas, når gasfyret skal skiftes, så vil 60 procent igen vælge et gasfyr. For alle dem med et nyere gasfyr er ønsket om at fortsætte med gas endnu større – også selv om gasprisen stiger som følge af, at gassen bliver grøn.

Fravælger fremtidens teknologiudvikling

Regeringens udspil er samtidig en klar satsning på nogle specifikke teknologier. Det indebærer, at regeringen fravælger nye, effektive teknologier, som vi ikke kender endnu. Derfor er der en stor risiko for, at regeringens plan og støtteordninger ikke kommer til at virke optimalt. Dette er der talrige erfaringer med.

Et eksempel på en ny teknologi er den såkaldte hybridvarmepumpe, der er ved at være udbredt i andre lande. En hybridvarmepumpe består af en kombination af en elvarmepumpe og en gaskedel, hvor elvarmepumpen leverer 80-90 procent af varmen. Gaskedlen er kun i brug, når det er meget koldt, og elvarmepumpen er ineffektiv, eller når elpriserne er meget høje – for eksempel, når der er vindstille.

Rapporten fra EA Energianalyse viser, at den samfundsøkonomisk mest optimale løsning i såvel 2030 som i 2040 vil være baseret på, at hybridvarmepumper med anvendelse af ustøttet biogas vil være den teknologisk dominerende løsning og dække mere end det dobbelte af rene elvarmepumper.

Hvis biogas bliver 20 procent billigere i forhold til i dag, vil det være samfundsøkonomisk optimalt, at biogas dækker halvdelen af den individuelle forsyning.

CO₂-fortrængningskrav vil udfase naturgas

Problemet er, at ingen ved, hvad det næste teknologispring bliver inden for rumopvarmning. Derfor vil en teknologineutral tilgang være et klogt valg.

Inspiration til et teknologineutralt virkemiddel kunne hentes hos regeringens klimapartnerskab for landtransport, der anbefaler, at brændstofhandlerne pålægges et stigende CO₂-fortrængningskrav. Kravet kunne tilsvarende stilles til de gashandlere, der sælger gas til såvel private huse som fjernvarmeværker. CO₂-fortrængningskravet skulle være kendt på forhånd og stige til for eksempel 100 procent i 2030, hvor gashandlerne så ikke mere må sælge naturgas til rumopvarmning.

Virkemidlet sikrer, at varmforsyningen er fossilfri i 2030, men det bliver markedet, der kommer til at afgøre, om det sker via skift til fjernvarme, elvarmepumper, hybridvarmepumper eller biogas i kombination med energibesparelser. De forskellige teknologier og løsninger vil konkurrere med hinanden.

Fortrængningskravet vil fordyre løsninger med gaskedler, da ustøttet biogas er dyrere end naturgas. Det vil gøre det mere attraktivt at skifte til elvarmepumper i nogle boligtyper, til fjernvarme i nogle boligområder, mens det andre steder vil være mest optimalt for beboerne at fortsætte med biogas i deres gasfyr eller hybridvarmepumper.

Fortrængningskravet vil gå fint i spænd med en forøgelse af CO₂-afgiften på naturgas og en reduktion i afgiften på varmepumper.

Der er ingen tvivl om, at anvendelsen af en teknologineutral tilgang vil være en mere fremtidssikker strategi, der hjælper Danmark med at holde alle døre åbne for de nye løsninger, der måtte komme, men som ingen af os kender endnu.

Debatindlægget er bragt i Politiken Miljø og Klima den 10. juni 2020.